M168

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LKA

MINTIS

LAIKRAŠTIS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

Nr. 74 (311) Memmingenas, 1947 m. liepos 8 d. II meta

Konferencijos nepasisekimo priežastys

PAGRINDINIAI NUOMONIŲ SKIRTUMAI * SOVIETAI NORĖTŲ SKIRSTYTI AMERIKIEČIŲ TEIKIAMĄ PARAMĄ * MOLOTOVAS GRĄSINA „DĖL GALIMŲ PASEKMIŲ" *, PRANCŪZIJA NUIMA NUO SAVĘS ATSAKOMYBĘ, NES JI PADARĖ VISKĄ KĄ GALĖJO * EUROPOS VALSTYBĖS TURĖS PASIRINKTI: SU RYTAIS, AR SU VAKARAIS? * AMERIKA NĖ VIENAI VYRIAUSYBEI SAVO DRAUGYSTĖS NEPRIMETA

Jungtinių Amerikos Valstybių pasiūlytoji parama yra atviras ekonominio pobūdžio užsimojimas pašalinti iš Europos badą, skurdą ir chaosą. JAV nereikalauja iš Europos valstybių jokių įsipareigojimų, o nori tiktai, kad Europa pati susiorganizuotų paramai priimti ir paskirstyti. JAV tik vieną turi pageidavimą, būtent, kad jos teikiamoji parama nepasidarytų ideologinių varžybų objektu ir kad ji nebūtų panaudota egoistiniams ir politiniams tikslams.

Tais motyvais vadovaudamiesi anglai ir prancūzai išdirbo Marshallio programos įgyvendinimo projektą ir pasiūlė sudaryti koordinacinę komisiją, kuri ištirtų visų paramos reikalingų kraštų materijalinį stovį ir kuri skirstytų iš Amerikos gautas vertybes pagal tokius išskaičiavimus, kad pirmiausiai turi būti žiūrima ką Europa gali pati sau padėti. Kiekvienas kraštas turėtų išvystyti visą savo galimą produkciją. Turėtų būti sudarytos plačios gėrybių pasikeitimo galimybės, būtent, jei vienur yra trūkumas, turėtų būti pirmiau imama iš tenai, kur yra perteklius. Ir tik paaiškėjus visiškam nedatekliui, trūkumas turėtų būti dengiamas Amerikos resursais. Toje komisijoje turėtų dalyvauti ne vien didžiosios, bet ir kitos Europos valstybės.

Tuo tarpu sovietai, tokią minėtos komisijos kompetenciją — tiesioginį žinių rinkimą, perteklių ir trūkumų išlyginimą, bei nepriklausomą paramos skirstymą — skaito kišimusi į nepriklausomų valstybių reikalus. Sovietai irgi siūlo sudaryti paramos komisiją, turinčią dalyvautų tik vieni didieji, o mažosios valstybės galėtų dalyvauti tik pakomisijose. Reikalingas žinias suteiktų ir atstovantų mažąsias valstybes „globėjai". Tokiu būdu komisija neturėtų jokios įtakos į šeštiamuosius kraštus, nes savo satelitinių valstybių vardu veiktų sovietai. Be to sovietai norėtų, kad šioje programoje dalyvautų tik tie kraštai, kurie buvo vokiečių okupuoti ir kurie žymiai prisidėjo prie pergalės.

Tai yra pagrindinės konferencijos nepasisekimo priežastys.

Prancūzų kompromisinis pasiūlymas

Paryžius (N de F). Užsienių reikalų ministerių konferencijos posėdyje, kuris įvyko ant radienį 17—19 val., prancūzų delegacija pasiūlė naują planą Amerikos paramos projektui įgyvendinti. Prancūzų užsienių reikalų ministerio G. Bidaulto patiektas planas yra šitokio turinio:

„Prancūzijos, D. Britanijos ir Sovietų S-gos užsienių reikalų ministerių konferencija pripažįsta reikalą paskubinti ūkinį atstatymą Europos kraštų, kurie yra patekę į sunkumus dėl buvusiojo karo išdavų. Konferencija pripažįsta, kad Jungtinėms Amerikos Valstybėms teikiant ūkinę paramą, kaip tas užsienio reikalų ministerio Marshallio š. m. birželio 5 d. buvo pasiūlyta, žymiai palengvintų to uždavinio vykdymą.

Konferencija yra tvirtai įsitikinusi, kad Europa turi pati sau padėti išvystyti svarbiausias gamybos šakas. Jungtinių Amerikos Valstybių parama būtų lemiančiu įnašu ir galintų Europą savo užsimojimus įgyvendinti, nes Jungtinės Amerikos Valstybės tiektų reikalingus resursus iki to momento, kol Europa pasidarytų pajėgi pati tais resursais apsirūpinti. Tame glūdi geriausias laidas Europos kraštams ūkiniai atgaivinti ir jų nepriklausomybėmis apsaugoti.

Turėtų būti įsteigta atskira organizacija, kuri kaip galint greičiau, surinktų reikalingas informacijas ir paruoštų pranešimą apie Europos išteklius ir apie jos nedateklius. Ši organizacija būtų sudaryta iš tokių Europos valstybių, kurios norėtų toje organizacijoje dalyvauti. Organizacija nesikištų į tų kraštų vidaus reikalus. Ši organizacija nesiimtų jokių priemonių, kurios galėtų būti traktuojamos kaip tų kraštų suvereniteto pažeidimas. Nieko neturėtų būti imtasi, kas galėtų sukliudyti palankų prekybos vystymąsi tarp atskirų Europos kraštų.

Šiomis sąlygomis prancūzų — britų —sovietų konferencija laiko tikslingais šitokius pasiūlymus, —

1. Sudaroma koordinacinė komisija, kuri iki š. m. rugsėjo 1 d. paruoštų pranešimą apie Europos išteklius ir nedateklius artimųjų penkių metų laikotarpiui.

2. Tas pranešimas būtų sudarytas pasiremiant informacijomis laisvanoriškai suteiktomis tų kraštų, kurie sutinka bendradarbiauti. Pranešimas apimtų šitokius punktus.

a) gamybos išvystymas, kuris gali būti pasiektas iš vienos pusės pavienių kraštų pastangomis, o iš kitos pusės, kuris remtųsi tarpeuropėjiniu pasikeitimu turimų išteklių,

b) apimtis ir vertė reikalingų gėrybių, kurios galėtų būti patenkintos iš neeuropėjinės paramos.

c) koordinacinę komisiją sudarytų Prancūzijos, D. Britanijos, Sovietų S-gos bei kitų nustatytų Europos kraštų atstovai.

3. Kad koordinacinė komisija galėtų įvykdyti savo uždavinius, ji turėtų pradėti pasitarimus su visomis Europos valstybėmis, laikinai išskyrus Ispaniją.

Informacijas apie Vokietijos išteklius ir nedateklius turėtų duoti sąjunginininkų karinių pajėgų vadai. Duomenys apie vokiečių produkciją turėtų būti derinami su užsienių reikalų ministerių tarybos ir kontrolinės tarybos patvarkymais."

Silpni Molotovo argumentai

Paryžius (UP/NZ). Paskutiniame posėdyje Molotovas išdėstė argumentus kodėl Marshallio planas ir prancūzų kompromisinis pasiūlymas Sovietų S-gai yra nepriimtini. Jis įrodinėjo, kad D. Britanija ir Prancūzija neturėtų stengtis sudaryti Vakarų ūkinį bloką, kuriame nedalyvautų Sovietų S-ga. Jis pareiškė, kad Sovietų S-ga skaito reikalinga D. Britaniją ir Prancūziją įspėti dėl šių priemonių galimų pasekmių.

Jis taip išsireiškė: „Vakarų ūkinis blokas privestų prie to, kad D. Britanija ir Prancūzija, o kartu su jomis ir ta valstybių grupė, kuri seka jas, atsiskirtų nuo kitų Europos kraštų. Tuo būdu Europa būtų padalyta į dvi valstybių grupes, kas sudarytų nau jų sunkumų jų santykiuose. Šiuo atveju amerikiečių kreditai nepalengvintų Europos ūkinį atstatymą, bet sukiršintų vienas Europos valstybes prieš kitas".

Toliau Molotovas nurodė, kad Sovietų S-ga negalėsianti remti šioje konferencijoje padarytų pasiūlymų. Sovietų S-ga esanti linkusi remti tarptautinį bedradarbiavimą lygiateisiškumo principu. Ji negalinti dalyvauti kur silpnesnės ir mažesnės valstybės yra išnaudojamos. Pasiūlytosios sąlygos neturinčios nieko bendro su normaliu bendradarbiavimu. Sovietų Sąjungos vyriausybė esanti įsitikinusi, kad anglų — prancūzų planas sudaryti atskirą organizaciją Europos valstybių ūkio reikalams koordinuoti vestų prie įsimaišymo į Europos kraštų vidaus reikalus.

Baigdamas Molotovas pažadėjo padaryti savo vyriausybei pranešimą apie konferencijos eigą ir pagaliau padėkojo Prancūzijai už svetingumą.

Bevinas nebijo grasinimų

Atsakydamas į Molotovo užmetimus Bevinas taip kalbėjo: „Aš apgailestauju Molotovo grąsinimus, jog jei mes dirbsime šį naudingą darbą, turime skaitytis su rimtomis pasekmėmis. Mano kraštas jau seniau yra matęs rimtų pasekmių ir grąsinimų. Šios rūšies tvirtinimai vistiek neatbaidys mus nuo to, ką veikti mes skaitome savo pareiga. Negana to aš didžiausiai apgailestauju šituos grąsinimus. Savo politika mes nesiekiame ką nors pavergti, bet su visais bendradarbiauti. Jei kai kurios iš jų mums atsakys teigiamai, tai, atrodo, mes galėsime savo laikysena įrodyti, kad mums primestieji apkaltinimai yra nepamatuoti, nors dabar į mūsų argumentus neatsižvelgiama".

Bidaultas atmeta kaltinimus

Prancūzų užs. reik. ministeris atmetė kaltinimus ir D. Britanijos bei Prancūzijos var du įspėjo Sovietų S-gą nesiimti jokių žygių, kas galėtų privesti prie Europos suskaldymo į du blokus.

Jis pasakė: „Prancūzija atmeta bet kokius apkaltinimus, kad ji nori kitas tautas paverg ti. Visas pasaulis yra liudininku, jog Prancūzija yra padariusi viską, kad tiktai Europos suskaldymas į dvi grupes būtų išvengtas. Prancūzija iškilmingai nuima nuo savęs atsakomybę už galimas pasekmes, nes ji padarė viską, kas jos galioje buvo."

Baigdamas jis pažymėjo: „Prancūzų pasiūlymo tikslas yra ne surišti Europos valstybes, bet jas išlaisvinti ir įgalioti savo pačių priemonėmis apmokėti gėrybes, kurias jos turi pirkti užsieniuose, ir tokiu būdu užtikrinti savo nepriklausomybę".

„Tass" skelbia savo komentarus

Paryžius (Schw. Z.) Didelis paslaptingumas dėl Paryžiuje vykstančių pasitarimų buvo nebeišlaikytas, kai Maskvos radijas paskelbė „Tass" Paryžiaus korespondento komentarus. Tuose komentaruose sakoma, kad Sovietų S-ga abejoja ar anglų — prancūzų planas yra ištikrųjų naudingas ir pasekmingas. Esą būtų geriau nustatyti ko reikia Europai iš JAV kreditais bei tiekimais ir kiekvieno atskiro krašto pageidavimus reikėtų tiesiogiai svarstyti. Ruošti plataus masto ūkinę programą, kaip tat pasiūlė Prancūzija, neištyrus pirmiau ko kiekvienam kraštui trūksta, būtų „paskatinimas pirmiau įsimaišyti į tam tikrų kraštų ūkiškuosius reikalus". Be to „Tass" paskelbė ir Molotovo Paryžiuje padarytus pasiūlymus. Pagal jo projektą, Sovietų S-ga, D. Britanija ir Prancūzija turėtų sudaryti paramos komisiją, kuri turėtų nustatyti kokia parama yra reikalinga Europos kraštams. Pakomisijose galėtų dalyvauti ir tų kraštų atstovai, kurie yra nukentėję nuo vokiečių okupacijos ir kurie žymiai prisidėjo prie pergalės. Taip pat ir parama pirmiausiai turinti būti teikiama nukentėjusiems ir prie pergalės prisidėjusiems kraštams. Vokietijos klausimą turėtų spręsti keturios didžiosios valstybės.

Didžiausias Molotovo pralaimėjimas

Paryžius (UP). Iš visų pasaulio kraštų Londone gautuose pranešimuose reiškiamas įsitikinimas, kad Paryžiaus konferencijos nepasisekimas yra Molotovo didžiausias pralaimėjimas jo, kaip užsienių reikalų ministerio, karjeroje. Beveik vienbalsiai reiškiama nuomonė, kad Europos suskaldymas yra virtęs tikrenybe. D. Britanijos ir Prancūzijos nutarimas ryžtis, nežiūrint sovietų opozicijos, įgyvendinti Marshallio planą, mažosioms Europos valstybėms sudaro nevisai paprastą situaciją, nes teks daryti pasirinkimą tarp Rytų ir Vakarų.

Trumanas vėl tarėsi su Marshalliu

Vašingtonas (Dena). Iš britų ir prancūzų pasiuntinių Marshallis yra gavęs smulkias informacijas apie Paryžiuje vykusios konferencijos rezultatus. Marshallis vėl turėjo pasikalbėjimą su prezidentu Trumanu ir spėjama, jog pirma visko buvo aptarti Europos reikalai.

Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybės atstovai privačiai reiškia nuomonę, kad nuo karo pabaigos dar niekuomet nebuvo taip ryškiai paaiškėję Sovietų S-gos laikysenos motyvai kaip dabar. Jau seniau buvo bijoma, kad Molotovas mėgins trukdyti Europos atstatymą, bet niekam nė į galvą neatėjo, kad Sovietų S-ga pati sau užtrenks duris ir dar su tokiu dideliu nesusipratimo skambesiu.

Marshallis atsako Molotovui

Vašingtonas (UP) Kalbėdamas moterų spaudos klube Marshallis netiesiogiai atsakė į Molotovo klaidingus aiškinimus. Tvirtinimą kad amerikiečių žadėtoji Europai parama yra pagrįsta imperialistiniais tikslais, Marshallis pavadino „piktos valios tikrovės iškraipymu".

Marshallis pareiškė: „Apie amerikiečių paramos apimtį, tikslus bei sąlygas užsienyje susidarė visa eilė nesusipratimų. Tų nesusipratimų didžioji dalis kyla, matomai, dėl to reikalo klaidingo aiškinimo. Tie, kurie yra atsakomingi už tuos klaidingus aiškinimus atlieka labai blogą patarnavimą tautoms prie klausančioms nuo tarptautinio bendradarbiavimo pasisekimo ūkio srityje".

Kad Europa galėtų tikėtis Jugtinių Amerikos Valstybių ūkinės paramos, Marshallis reikalauja vienos sąlygos: „Amerikiečių tauta primigtinai pageidauja, kad viską, ką ji teikia, būtų sunaudota būtinai tam reikalui, kuriam yra skirta. Niekas neturėtų būti panaudota egoistiniams ūkio ir politikos reikalams, bet tiktai ūkinio atstatymo paramai."

Be to Marshallis nurodė, kad karui pasibaigus Jungtinės Amerikos Valstybės „didžiausias, kokias kada pasaulis yra matęs, karines pajėgas" demobilizavo ir atitraukė be jokių sąlygų. Lygiai taip pat Jungtinės Amerikos Valstybės nepaliko Europos kraštuose jokių politinių partijų, kurios tarnautų Jungtinių Amerikos Valstybių interesams ir kurios būtų pasiryžusios paglemžti valdžią. Jis dar pažymėjo, kad Jungtinės Amerikos Valstybės jokiame Europos krašte neturi savo agentų, kurie darytų įtakos į policinę tų kraštų galią. Negana to, Jungtinės Amerikos Valstybės nėra niekur įsteigusios amerikiečių — europiečių draugijų ir nė vienai vyriausybei savo draugystės neprimeta. Kartu jis nurodė, kad nuo karo pabaigos Jungtinės Amerikos Valstybės yra nusiuntusios Europai 82 milijonus tonų gėrybių 9 milijardų dolerių vertės.

Du pasirinkimai:
Marshallio planas, ar Trumano doktrina

11 valstybių sutiko dalyvauti

Londonas (BBC). Prancūzijos užsienio reikalų ministerija gavo 11 valstybių sutikimus dalyvauti Paryžiaus konferencijoj dėl Marshallio pasiūlyto Europos ūkio plano parengimo. Tačiau jų tarpe nėra nei vieno sutikimo iš sovietų kontroliuojamų valstybių tarpo. Rumunijos komunistinės vyriausybės oficiozas gyrė Molotovo planą dėl kurio trys didieji per pirmą savo susitikimą tuo reikalu Paryžiuje turėjo išsiskirti. Iš to tektų daryti išvadą, kad vargiai Rumunija konferencijoje dalyvaus. Betgi Skandinavijos valstybės parodė tokį susiinteresavimą, kad nežiūrint trumpo laiko iki konferencijos, pasiryžo dar savo tarpe pasitarti prieš vykdamos į konferenciją. Pasitarimas įvyks greičiausia Oslo ar Kopenhagoje.

Italijos užs. reik. ministeris grafas Sforza savo atsakyme pasiūlė net papildyti dienotvarkę, numatant joje 5-os komisijos, darbo jėgai ir emigracijai, sudarymą.

Paryžius (UP) Prancūzų užsienių reikalų ministerijos sluoksniuose nelaukiama, kad bent viena Sovietų Sąjungos satelitinė valstybė priimtų anglų — prancūzų kvietimą liepos 12 d. dalyvauti konferencijoje dėl Marshallio plano įgyvendinimo.

Čekoslovakijos užsienių reikalų ministerijos atstovas esąs pareiškęs, kad ministerių kabinetas tuo reikalu dar nepadaręs jokio nutarimo. Taip pat nėra jokių pranešimų dėl Skandinavijos valstybių dalyvavimo Marshallio plano programoje.

---

* Prez. Trumanas pavedė sudaryti ypatingas komisijas, kurios turi išdirbti planus dėl skubaus perorganizavimo JAV pramonės karo atveju.

Sėdžio Kinijos vyriausybė nutarė paskelbti visėdžio Kinijos vyriausybė utarė paskelbti visuotiną mobilizaciją ir visus krašto resursus panaudoti kovai su komunizmu (AP).

Dvieju daliu valstybė

Po paskutinių įvykių Vengrijoje politiniai stebėtojai dėmesį nukreipė į kitas R. Europos valstybes, esančias sovietų įtakos srityje. Viena iš tokių valstybių yra Čekoslovakija.

Apibudindamas Čekoslovakijos dabartinę padėtį „Daily Mail" specialus korespondentas siūlo įsivaizduoti valstybę, kuri skyla į dvi dalis, nes viena dalis žiūri į vakarus, o kita į rytus. Pirmieji tai slovakai, o antrieji - čekai. Šiuos priešingumus patogu išnaudoti toli siekiantiems politiniams tikslams. Tai yra viena iš priežasčių, kodėl komunistinis čekų ministeris pirmininkas Klemas Gotvaldas staigiai pradėjo antpuolį prieš slovakų demokratų partiją, kaltindamas, kad ji organizuoja „kapitalistų įtakoje esančius reakcionierius". Todėl dabar pradedama kalbėti apie galimą komunistų akciją.

Miškinga ir kalnuota Slovakija ploto atžvilgiu yra tik trečdaliu mažesnė už kaimynines provincijas — Bohemiją ir Moraviją, ir joje gyvena tik 3,5 milijono slovakų, tuo tarpu Bohemijoje ir Moravijoje gyvena 8,5 mil. čekų. Kai čekus Hitleris karo metu labai žiauriai slėgė, Slovakija naudojosi žinoma „nepriklausomybe". Slovakiją galima buvo laikyti priešo valstybe, bet įvykęs sukilimas 1944 m., artinantis rusų kariuomenei, kvislingų valstybę padarė sąjungininku.

Šiuo metu Slovakija, turi pusiau autonominę vyriausybę provincijos sostinėje Bratislavijoje, kuri atsakominga prieš Pragos vyriausybę. Slovakija yra atsilikęs kraštas, kuris tik dabar pradeda atkusti po šimtmečiais trukusios vengrų priespaudos. Gyventojai didesne dalimi katalikai, kurie kartu su liuteronais yra opozicijoje prieš komunistus. Slovakai mielu noru norėtų būti nepriklausomi, bet sąjungą su čekais jie pasirinko, kad geriau apsisaugojus prieš vengrus ir rusus. Slovakai sprendžia, kad geriau būti „rausvos" Pragos užuovėjoje, nei stovėti prieš vėją vieniems.

Čekoslovakijos parlamente kairiojo sparno persvaroje yra tiktai keturi atstovai. Paskutiniuose rinkimuose, 1946 m. gegužės mėn, Bohemija ir Moravija pakrypo į kairę, o Slovakiją į dešinę. Rezultatais nustebintos buvo abi pusės: komunistai nepasiekė tikėto šimta procentinio laimėjimo, bet slovakų demokratai gavo parlamente daugiau vietų, kaip buvo manę. Kairysis sparnas bendrai turi 152 vietas, 129 iš Bohemijos bei Moravijos ir 23 iš Slovakijos, o dešinysis 102 — ir centro partijos 46, arba bendrai 148 vietas. 1946 m. rinkimai laikomi laisvais, bent sprendžiant iš leistų partijų sudėties. Aišku, kad komunistai su tokia nežymia dauguma negali pasitenkinti: patys komunistai turi tik 124 vietas parlamente, o 38 likusias kairiojo sparno vietas parlamente užima socialistai. Todėl komunistų planas yra galimai greičiau siekti naujų rinkimų, kad bandžius „pataisyti šią klaidą".

Čekoslovakijos vidaus politiniame gyvenime charakteringos yra pokarinės politinės bylos prieš išdavimus ir kolaborantus. Pagal teisingumo ministerio pranešimą apie Bohemijos ir Moravijos ypatingų tautos teismų darbo rezultatus, šiems teismams buvo perduotos 132.549 bylos. Mirties bausme nubausta iš viso 713 asmenų. Iki gyvos galvos kalbėti nubausti 736 asmenys. Įvairiomis kalėjimo bausmėmis nubausti 19.888 asmenys. Virš 30.000 bylų nutraukta todėl, kad kaltinamieji dingę be žinios. Išteisinta iš viso didžiojo skaičiaus tiktai 9.132 asmenys.

Šie skaičiai liečia tik Bohemijos ir Moravijos teismus, kurie gegužės mėn. savo darbą pabaigė, o Slovakijoje, kur šie teismai pradėjo dirbti vėliau, procesai dar tęsiasi. Vidaus reikalų ministerija dar tęsia ieškojimą karo meto priešų. Ji sudarė 102 karo nusikaltėlių sąrašus ir pareikalavo sąjungininkų okupacinių įstaigų Europoje išduoti šiuos asmenis. (au)

NERVŲ KARAS AUSTRIJOJE

„Daily Telegraph" specialus korespondentas, Erikas Dauntenas rašo apie savo stebėjimus Austrijos pasienyje, kur visi įtemptais nervais bijo ir laukia jugoslavų užpuolimo. Tito vyriausybė savo pretenzijas į mažą pietų provinciją Kaernteną aiškina etnologiniu pagrindu ir slovėnų mažuma. Dabar esąs prasidėjęs tikras nervų karas prieš visą šią sritį. Belgradas, pagal anglų korespondento vertinimą, mažumos problemą dirbtinai išpučia, siųsdamas per sieną agitatorius ir skleisdamas propagandą.

Mažas, bet gerai organizuotas, Tito moraliai ir materialiai remiamas, laisvės frontas balsiai reikalauja sienos revizijos ir inscenizuoja susidūrimus slovėnų ir austrų tarpe. „Visas judėjimas organizuotas pagal gerai pažįstamus metodus", pažymi anglų žurnalistas, atvaizduodamas šią propagandą ir gyventojų augantį nervingumą. Nervų įtempimą dar daugiau padidina paskutinės žinios apie jugoslavų kariuomenės koncentravimą pasienyje. Visi bijo, kad anglų okupacinei kariuomenei pasitraukus, Tito nedelsiant pradės savo akciją. Tito reikalauja maždaug 1000 kv. mylių dydžio Kaernteno sritį, kurioje gyvena apie 190.000 žmonių. Tai yra 50 mylių ilgio pasienio sritis, kuri plačiausioje vietoje siekia 30 mylių. Čia yra ir Kaernteno sostinė Klagenfurtas, o taip pat Vilacha ir Spitala. Kaerntenas jau nuo 1335 m. priklauso Austrijai, bet Jugoslavija tvirtina, kad ši sritis yra slovėnų apgyventa ir todėl reikia prijungti prie Slovėnijos. Šiuo metu negalima nustatyti tikrąjį slovėnų skaičių, nes per ilgus metus jie labai susimaišė su austrais. Be to, per daugelį generacijų slovėnuose jaučiama palinkimas tapti austrais. Pagal paskutinius vertinimus, manoma, kad 60.000 iki 80.000 Kaernteno gyventojų kalba slovėniškai. Vis tik mažumoje yra tie, kurie norėtų savo likimą įjungti Jugoslavijon: sprendžiant pagal 1920 metų plebescitą, — tik 40,9 %

Kaernteno prijungimas Jugoslavijai reikštų sunkų smūgį Austrijos ūkiui. Tito žinion pereitų svarbus kelių ir geležinkelių mazgas, vandens jėgainių rezervuarai ir svarbios kasyklos. Kartu su tuo Jugoslavija lengvai galėtų daryti įtakos Triestui, nes jos rankose būtų strateginiai svarbi kalnų virtinė — viena iš sunkiausiai pereinamų sienų Europoje.

Nuo pat Austrijos išlaisvinimo dienos, jos vyriausybė stebi nai nekaltai elgėsi su slovėnų mažuma. Jau trys metai kaip jiems leistos savos mokyklos; kad jos galėtų išsilaikyti, padarytas net specialus slovėnų mokytojų paruošimas, nes jų iki šiol buvo labai mažai.

Laisvės frontas turi du leidinius, kurie labai aštriai puola „fašistus" ir negailestingai smerkia „nedemokratinius banditus". Kadangi slovėnai daugumoje yra katalikai, tai jų gyvenime lemiantis žodis dažniausiai priklauso dvasininkams, kurie, keistu budu, čia daugumoje remia jugoslavų pažiūras ir politinę sistemą. Iš dalies tai aiškinama jų jugoslaviška kilme. Kitu atveju baimė dėl Tito režimo verčia juos atsistoti prieš jį. Būdingas pavyzdys yra dvasininkų pasiųsta peticija Maskvai, kad ji paremtų jugoslavų reikalavimus. Svarbiausias dvasininkų parašas buvo suklastotas, kad priviliojus kitus pasirašyti.

„Daily Telegraph" korespondentas apvažinėjęs visas slovėnų apgyventas sritis susidarė įspūdį, kad Kaernteno gyventojai yra išsigandę ir bijo, ar likimas nebus linkęs Kaerntenui tapti padegalu, kuris uždegs parako statinę Balkanuose. (L.Z.)

IRO pradės taip pat nuo skryningų . . .

Ryšium su Unrros veiklos pabaiga paskutiniu metu išvietintų asmenų tarpe kursavo įvairiausio pobūdžio žinių apie tolimesnės globos linkmę. Reikia iš anksto pažymėti, kad nemaža buvo perdėjimų, nestigo ir reikalo esmę neatitinkančių pokalbių.

Gi iš kitos pusės tremtiniams, atrodo, sąmoningai arba nesąmoningai nebuvo teikiama nuoseklesnės informacijos apie paruoštą toliau tęsti benamių globą. Tik pastaruoju metu, Unrros kadencijos pasibaigimo išvakarėse, britų ir prancūzų zonose atviriau buvo pasisakyta apie tolimesnio benamių gyvenimo linkmę.

Britų zonoje įvykusiame susirinkime buvo paaiškinta, kaip bus tvarkomas pabėgėlių globos darbas perėmus IRO. Nuo liepos 1 d. DP sąvoka nustosianti egzistuoti ir kiekvienas DP bus kvalifikuojamas kaip pabėgėlis. Britų zonoje visas iki šiol esančias stovyklas perims britų kotrolinė komisija Vokietijoje ir ji atliks tremtinių globos uždavinius. Kontrolinės komisijos atstovų skaičius nebus didelis — kiekviename teame 3—4amenys, kurie rikiuos IRO pavestus darbus. Gi IRO tarnautojų skaičius būsiąs labai mažas, palyginus su buvusiais Unrros kadrais. Pagrindiniuose teamuose apie 15 tarnautojų. Tad iš viso britų zonoje IRO tarnautojų skaičius neprašoksiąs 200, jin neįskaitant Britų Kontrolinės Komisijos atstovų.

Toliau kalbamame susirinkime buvo pareikšta, jog didžiuma IRO tarnautojų sudarysią buv. Unrros pareigūnai, kaipo patyrę specialistai.

Stovyklų komendantai ir toliau būsią renkami iš pačių pabėgėlių tarpo ir jų pats svarbiausias uždavinys būsiąs greitas ir platus masto repatriacijos reikalas.

Kai dėl pabėgėlių ateities persepktyvų IRO atstovas pareiškė, jog esančios šios galimybės: 1) palikimas Vokietijoje, 2) išsikėlimas į kitus kraštus, 3) repatriacija.

Pirmoji versija — ypatingai lenkams — prilygsta gyvenimui be jokios ateities. Iš IRO jokia pašalpa nelauktina (palikusiems Vokietijoje), gi tarptautinio Raudonojo Kryžiaus pašalpos su cigaretėmis ir kitais dalykais, reikią užmiršti. Lenkams į Angliją patekti nesą vilčių, nes ten šiuo metu esą per 200.000 jų tremtinių. Čia pat kalbėtojo buvo pareikšta, kad visai priešinga padėtis esanti pabaltijiečiams, kuriuos ne tik Anglija, bet ir kiti kraštai priimsią.

Baigiantis susirinkimui IRO atstovas pareiškė, jog reikia laukti greitu laiku prasidėsiant patikrinimo (illegibility screening). To patikrinimo metu bus pažiūrėta į asmens atitinkamumą pabėgėlių statusui, tuo pačiu metu kreipiant dėmesį ir į repatriacijos galimybes. Taip pat buvo pabrėžta, kad Britų Kontrolinės Komisijos atstovai sistemingai stebės, kad visi nurodymai, ypač liečia repatriaciją, būtų precizingai išpildyti, tuo tikslu darant net ypatingas inspekcijas.

O KAIP PRANCŪZŲ ZONOJE?

Liepos 1 d. prancūzų zonoje numatomas Unrros personalo ir inventoriaus perėmimas IRO žinion. Kaip tvarkysis IRO prancūzų zonoje tuo tarpu plačiau nepasisakoma. Tiek pažymima, kaip buvę pareikšta prancūzų karinės vyriausybės sluoksniuose, jog kiekvienas DP ir toliau prancūzų zonoje gausiąs tą patį maisto davinį. Toks davinys išliksiąs iki spalių 1 d. Gi nuo spalių mėn., galimas dalykas, jog būsią daroma pakeitimų. Įvykus pakeitimams kiekvienas tremtinys prancūzų zonoje gautų vokišką maisto davinį iš vokiškų išteklių, o skirtumą iki numatytos normos tokiu atveju būtų padengtas iš IRO išteklių.

Kai dėl Unros tarnautojų, tai jų nedidelis skaičius, pirmos ir antros eilės klasės pareigūnų, daugiausia prancūzų, paliksią ryšio palaikymui tarp IRO ir prancūzų karinės vyriausybės.

Galimas daiktas, kad pirmuoju uždaviniu prancūzų zonoje IRO turės atlikti skriningą, kad sugrupuotų benamius į politinių pabėgėlių ir DP kategorijas. sm.

Japonija ūkio sunkumuose

Tokio (N. de F.). Japonijos min. pirm. Tatayama parlamente nušvietė Japonijos ūkio sunkumus ir pažymėjo, kad japonų šių dienų gamyba siekia tiktai 30 % prieškarinio kiekio. Vyriausybė žada įvesti kai kurių gamybos šakų kontrolę, uždaryti restoranus ir tt.

Vyt. Alantas

PRAGARO POŠVAISTĖS

5. Ištrauka iš romano

Mėginau dirbti, bet negaliu susitelkti: galvoje per daug kankinančių minčių, o širdyje — rūpesčių. Daug vaikščioju gatvėmis bei važinėju požeminiais ir antgatviniais traukiniais ir juokiuos iš savęs: mat aš vis tikiuos gal susitiksiu savo sužadėtinę ... Tai kažin kas panašu į brilijanto ieškojimą šieno stirtoje. Į išsiuntinėtus atvirukus gaunu vis daugiau atsakymų, bet jie visi tie patys: nieko nežinome. Nargeliūnas mėgina mane raminti, bet jo žodžiai mažai mane veikia, nes aš žinau, jis pats jais netiki.

Salia mūsų pansiono yra maža kavinė, vardu Roza. Siena nuo gatvės buvo išgriauta bombos, bet apsukrus savininkas per vieną plytą mūrą užlopė, iš vidaus pakabino juodą medžiagą ir prie durų pakabino iškabėle: Mein Betrieb lauft wieder.

Į tą kavinukę Angstamannienės pansiono gyventojai dažnai užeina. Čia galima gauti kavos, žinoma, juodos ir be cukraus ir šiokių tokių pyragaičių. Aš tą kavinukę mėgstu ir dažnai čia užeinu savo dienoraščio rašyti: čia daug ramiau.

Siandien popiet sėdėjau Rozoje ir skaičiau laikraštį. Staiga išgirdau užpakalyje truputį dainuojantį moterišką balsą:

— Labas, ponas Girkalni, kaip laikotės? Tirkai, siurprizas. Nesitikėjau čia tamstą rasianti. Prašau susipažinti: mano draugė Ona Sąsparytė. Mane, tikiuos, tamsta dar atsimeni?

— Kaip gi, labai gerai atsimenu, — pasisveikinau, nors iš tikrųjų, aš ją labai mažai pažinojau. Žinojau tik, kad jos pavardė Dana Račiūtė, kad ji kurį laiką dirbo Kauno Dramos Teatre, o paskum, rodos, persikėlė į kažin kurį provincijos teatrą. Po savo debiuto ji staiga pagarsėjo ir dėl kažin kokių man nežinomų priežasčių taip pat staiga dingo iš teatro horizonto. Kur aš su ja susipažinau, nebeatsimenu: greičiausiai kur nors teatre. Jos draugė, aukšta, sportinio tipo blondinė, man visai buvo nepažįstama.

— Seniai Berlyne? — paklausiau.

— Tik užvakar atvažiavau. Apsistojau pas Onės, štai, tėvus. Ieškau kambario, gal žinote kur?

— Deja, nieko negalėčiau patarti. Aš pats mielai išsikelčiau iš pansiono, bet nerandu kur.

Ji atsisėdo užsimesdama kojà ant kojos ir iš savo rankinuko išsitraukė elegantišką moterišką portsigarą.

— Rūkote?

— Ačiū, ką tik rūkiau.

— Prašau, aš dar turiu iš Lietuvos.

Mes užsirūkėme ir beveik neturėjome apie ką kalbėti. Kavinės radijas čirpino kažin kokį nuvalkiotą motyvą. Aš stebėjau, kaip Dana giliai įtraukia dūmus į krūtinę, o paskum pamaži juos išleidžia pro sudėtas į triūbelę lūpas. Tikrai, ji labai graži. Ji neaukšta, bet nuostabiai proporcingai sudėta. Gamta, ją formuodama, rūpestingai pritaikė visus graikų skulptorių sukurtus moters kūno grožio kanonus. Ji vilkėjo šilkine trumpomis rankovėmis suknelę, kuri buvo taip pasiūta, kad jos kūno formų grožis nepasislėptų apdaro šešėlyje. Jos veido, kaklo, rankų ir kojų švelnus apvalumas žvilgėjo tamsiai bronziniais atspalviais, tartum saulės spinduliai tyčia būtų padarę savo darbą, kad tas kūnas pasidarytų dar patrauklesnis. Dana rūkė atsilošusi kėdėje ir jai atrodė savaime suprantama rodyti savo nuogas, be kojinių, kojas, kurios buvo atidengtos viršum kelių. Iš tamsaus, saulės nudegto veido tingiai šypsojosi melsvos, beveik baltos, be jokios išraiškos akys. Ir iš jos visos tryško kažin koks tingumas ir pasyvumas. Ji gali turėti 23 — 25 metus.

Jos draugė — nieko ypatinga. Aukšta, kampuotų formų, vidutinio gražumo blondinė. Ji beveik neištarė nė žodžio ir visą laiką žiūrėjo į Daną, matyt, ja grožėdamasi, o gal ir pavydėdama.

— Ką dabar tamsta dirbi, ponas Girkalni? — paklausė artistė.

— Nieko, ką čia gali dirbti mūsų sąlygose?

— Aš truputį girdėjau apie tamsto tragediją, — pažiūrėjo ji į mane šypsodamasi.

— Taip ... — numykiau aš, staiga pasijusdamas taip nejaukiai, tartum kas į mano žaizdą būtų įdėjęs nešvarią ranką.

— Jokių žinių?

— Jokių . . .

Ir kurių velnių ji šypsosi? Argi tai taip juokinga?

— Romantiška istorija, — dabar ji man parodė visus savo baltus blizgančius dantis tarp tamsiai nudažytų raudonų lūpų. Aš mačiau, kad jos palaidos krūtys truputį virpėjo po plona suknele nuo sunkiai sulaikomo juoko. Jai pritardama, jos draugė taip pat šypsojosi. Tur būt, mano sumišimas, pabalimas ar parudimas, nežinau, joms atrodė tikrai labai juokingas.

Jau buvau beatsikeliąs išeiti, kai kavinės duryse pasirodė Dzedulionis. Pamatęs mane sėdėntį su dviem moterimis, jis lyg ir susvyravo prieiti, ar sėstis kitur, bet aš jam mostelėjau ranka, ir jis prisiartino prie mūsų stalo zakristijonišku tyliu žingsneliu, neatitraukdamas akių nuo abiejų mergaičių. Aš jį supažindinau, pabrėždamas, kad Dana artistė. To pakako, kad jo ūsai staiga kažin kaip katiniškai pasišiauštų.

— Ak, tamistėle būsi artistė! Kągi, kągi, kipšui reikalingos visokių profesijų tarnaitės, — pastebėjo be jokių įžangų jis atsisėsdamas.

Savo rėžtu aš vos neprapliupau juokais. Dana atsidėjusi pažiūrėjo į zakristijoną ir, matyt, taip greit nesusivokdama kaip į tuos keistus žodžius atsiliepti, šyptodamasi lūpų kampeliais, paklausė:

— Kodėl tamsta taip manai

— Aš tamistėlei papasakosiu vieną atsitikimėlį ir bus aišku, kodėl aš taip manau. Kartą į mūsų miestelį atvažiavo iš Kauno teatras. Kaip anas jų vaidinimas vadinosi, aš dabar nebeatsimenu, tik žinau, kad jie mums rodė kažin kokią labai nuskriaustą, nelaimingą, bemaž šventą moterį, kuri kentėjo pragariškas kančias nuo savo neištikimo vyro. Visos mūsų davatkėlės ir miesčionkos per vaidinimą žliumbte žliumbė. Ir man pačiam ašara nuriedėjo ant žilo ūso. Man tai buvo visai aišku sėdint salėje, kad kai ta moteris mirs, tai dangaus karalystės vartai jai bus plačiai atverti. Po vaidinimo mes suruošėme svečiams vakarienę. Ir ką tamistėle pasakysi: artistė, kuri scenoje dėjosi esant šventuolėlė, gėrė degtinę kaip kurpius, o papirosas smilko visą laiką jos dantyse. Negana to, ji prisisuko prie vargoninko vaikio, kuris už savaitės turėjo eiti prie altoriaus su savo sužadėtine. Pats mačiau, kaip jie visą vakarą sulipę šoko ir kaip artistė, padėjusi galvą jam ant krūtinės, vartaliojo apsvaigusiomis akimis. Sužadėtinės vakarienėje nebuvo, bet kitą dieną jau visas miestelis apie tai kalbėjo, ir davatkėlės, kas be to, su pagražinimais viską jai papasakojo. Koks ten jos namuose sudramalas pakilo, tai tebūk jau Dievui ant garbės. Ir dar to negana. Gal sužadėtinė, dieną kitą pažliumbusi, būtų savo neištikimam bernui atleidusi, bet tas nevidonas net ir nemanė eiti su ja pasikalbėti.

(Bus daugiau)

Lietuvos Švietimo Problema V

Nauja auklėjimo kryptis

Viena italų pedagogė yra pasakiusi: „Mūsų auklėjimo sistemoje mokiniai labai panašūs į kolekcinius drugelius, smeigtukais prismeigtus prie kolekcinės papkės. „Praktiniame auklėjimo vykdyme ir mūsų mokyklose tas posakis visiškai tinka. Mes auklėjimo praktikoje laikomės kolekcinių drugelių tvarkymo taktikos: viskas mokiniui patiekiama iš viršaus. Tos viršūnės jam diktuoja taisykles, nuostatus, įstatymus; prižiūri jų vykdymą, už prasižengimus teisia ir baudžia. Visą šitokio auklėjimo vykdymo naštą tempia kiekvienos mokyklos vadovybė su mokytojų, ypatingai klasių auklėtojų kolektyvu. Tai vyriausias auklėjimo organizavimo ir praktinio vykdymo organas, turįs titulą — „Mokytojų Taryba". Jos žodis yra lemiamas ir dažnai jis suparaližuoja mokinių iniciatyvą. Žinome, dėl tokio teigimo daug kas padarys rūsčią miną ir pasigirs balsų: „Netiesa!" Ir mes ne jaučiame jokio malonumo tokį teigimą pabrėžti, bet jis neprasilenkia su tiesa. Žinome gerai, kad pedagoginiuose raštuose, laikraščių straipsniuose, paskaitose ir referatuose mes paberiame labai moderniškų, sveikų ir kilnių auklėjimo reikalu minčių, tačiau ši skaisčioji teoretinė pusė retai kur susiderina su realiu auklėjimo vyksmu. Iš anksčiau įsivyravusi **diktavimo ir baudimo sistema** ir dabar tebeina tuo tradiciniu keliu. Tokio konservatizmo lūpomis mes mokykliniam jaunimui kalame: „Tu nedaryk taip — bausiu! Tu elkis šitaip, — pagirsiu, pavyzdingojo vardą suteiksiu!... „Tokių diktatų akivaizdoje mes esame į šalį nustūmę mokinių savarankiškumo ir saviauklos darbą. Tas pamiršimo bruožas, pasireiškiąs ne teoretiniame, bet praktiniame auklėjimo darbe, ryškia spalva eina per visą mūsų mokyklinę istoriją iki šių dienų. Jis nebandomas užtrinti nė tremties mokykloje. Štai, labai retai tremties spaudoje tepasirodančiuose pedagoginius reikalus liečiančiuose straipsniuose randame šitokių auklėjimo darbui receptų:

„Pats auklėjimo darbas gali būti dirbamas šiais būdais: 1. klasių auklėtojų auklėjamaisiais pasikalbėjimais, 2. pačių mokinių žodžiu ir raštu atliekamomis pratybomis, 3. visiems mokiniams rengiamomis paskaitomis (prelegentais net galėtų pasikeisti tarp savęs), 4. proginėmis mokytojų, klasių auklėtojų, vicedirektorių, direktoriaus ir bendrabučio personalo, kur bendrabučiai yra, pastabomis, nurodymais ir pamokymais" (Žiūr. St. Barzduko straipsnį „Auklėjimo ir visuomeninio brandinimo reikalai tremties mokykloje." „Aidai" nr. 2, pusl. 73). Tai klasiškas mūsų tradicinės ir konservatyvios (išskyrus 2 punktą, kuriame šiek tiek pabrėžiama mokinių savarankumas) auklėjimo sistemos pakartojimas. Jokiu būdu netvirtiname, kad ji yra perdėm netikusi. Daugelis šios sistemos punktų pasilikę ir ateičiai, tačiau šalia jų ir net virš jų Laisvoje Lietuvoje iškilę nauji aspektai, leisią patiems mokiniams **aktyviai dalyvauti auklėjimosi darbe.** Filosofas Vydūnas yra nuomonės, kad „vyriausias mokytojo uždavinys yra ne tiek mokyti, kiek mokomuosius dalykus taip perstatyti mokiniams, kad jie patys savarankiai teikiamą mokslo medžiagą pasisavinti galėtų." (Cituota iš atminties). Lygiai tą patį dėsnį turėsime įgyvendinti auklėjimo darbe. Iš aukščiau (mokyklos vadovybės, mokytojų, klasės auklėtojų) teikiamos auklėjimo vertybės pasiliks mokyklose tomis vertybėmis priklausančią vietą, tačiau aktyvus auklėjimas užims vyraujančią poziciją. Nepriklausomoje Lietuvoje saviauklos ir saviveiklos daigai (skautų būreliuose, moksleivių šaulių padaliniuose, tarp mokykliniame moksleivių bendradarbiavime ir pnš) buvo pradėję dygti, bet tai buvo paskirų mokytojų, klasių auklėtojų ir pačių moksleivių pastangų ir iniciatyvos išdava. Tuo tarpu Laisvoje Lietuvoje tas reiškinys— moksleivių savarankiško auklėjimosi veikla turės virsti visuotinu. **Auklėjimo darbe mokytojų vyriausias uždavinys bus pažadinti sveikuosius moksleivių iniciatyvos ir veiklumo jausmus ir sudaryti sąlygas jiems kuoplačiausiai išsiskleisti.** Konkrečiai šis darbas mums vaizduojasi, kaip demokratinės respublikos svarbiausių sričių miniatiūrinis gyvenimas, kuriame savo gabumais, kilnesniais polėkiais, sumanumu, veiklumu, energija ir pnš. savumais dalyvauja visi nariai — moksleiviai. Jie turi išsirinkę vadovaujantį organą — atstovybę, nuolat palaikančią kontaktą su Mokytojų Taryba, kuriai visaip talkina mokinių mokslo pažangumo ir auklėjimo tobulinimo pastangose; per šią atstovybę moksleiviai puoselėja senąsias ir kuria naujas mokyklines tradicijas, bendrauja ir dalinasi įvairiais patyrimais su kitomis mokyklomis; organizuoja ir praveda įvairius tautinio pobūdžio ir valstybinės reikšmės minėjimus bei šventes; ruošia ekskursijas ir išvykas į įvairias valstybės vietoves tikslu susipažinti su krašto kultūrinėmis vertybėmis, įvairiomis įmonėmis, įstaigomis, fabrikais ir pnš.; dalyvauja skaitymo, deklamacijų, chorų, piešimo, sporto ir žaidimų tarpmokyklinėse varžybose, kuriose tvarkdariais ir pravedėjais (vyriausią tokių varžybų vertinimo komisiją sudaro, aišku savaime, mokytojai ar švietimo ministerijos skirti atstovai), esti patys moksleiviai. Tuo būdu jau mokykloje būdami moksleiviai įpranta aktyviai dalyvauti ir kurti gyvenime, daug panašumo turinčiame į suaugusių valstybės piliečių gyvenimą ir veiklą. Šis auklėjimosi būdas įgalins moksleivius likti aktyviais valstybinio ir tautinio bei jų kultūrinio gyvenimo dalyviais atsisveikinus su mokyklos suolu ir įsijungus į pilnateisių ir pilnamečių gyventojų eiles; taip pat jie bus įpratę valdytis demokratiniais pagrindais ir bus susipažinę su demokratine valdymosi forma bei demokratinių institucijų veikla ir organizacija. Šitokia ar kitokios formos, leidžianti vispusiai pasireikšti mokinių savarankumui, auklėjimo forma nuims didesniąją įsakymų ir baudimų pagrindu paremtą auklėjimo naštos dalį nuo mokytojų pečių ir tuo pačiu panaikins „kolekcinių drugelių tvarkymo" sistemą mūsų mokykloje. Laisvoji Lietuva, pasukusi auklėjimą nauja kryptimi, sudarys sąlygas moksleiviams išaugti iš peteliškių kolonų kiauto ir tapti veikliais, kūrybingais valstybinio gyvenimo arais.

J. Jašinskas

Vagia vien tik nuo amerikiečių

Kaip praneša „Stars and Stripes", 11-ka vokiečių sargų ir darbininkų nuteista nuo 8 iki 18 mėn. kalėti už cigarečių vogimą iš PX sandėlio Frankfurte.

Nors tikrintojai ir sandėlio tarnautojai negalėjo pasakyti kiek cigarečių buvo pavogta, kaltinamieji prisipažinę paėmę 925 kartonus, už kurį (vieną) juodoje rinkoje esą mokama po 1.000 Rm.

Apskaičiuojama, kad iš to sandėlio pavogta prekių juod. rinkos kainomis už 5.000.000 Rm.

St. and Strip. praneša, kad kaltinamuosius gynė „geriausi Frankfurto advokatai", kurie savo gynimo kalbose iškėlė faktą, kad kaltinamieji niekada nevogė nuo vokiečių, bet vien tik nuo amerikiečių.

PAKELIUI Į ANGLIJA

(Įspūdžiai ir pastabos)

Paga... informacijas, kurios eidamos iš lūpų į lūpas, pasiekia stovyklas, važiuojantieji į Angliją turėtų pasiimti nedidelį lagaminą, kad nesusidarytų didelis bagažas, ir pusę jo dar prikrauti kukurūzinės duonos, nes pereinamose stovyklose siaučiąs badas. Gandonešiai tvirtina, kad atiminėjami geresnieji daiktai. O pats kandidatas į Angliją, savo zonoje visiškai nebegaudamas amerikiečių zonoje išleidžiamųjų lietuviškų knygų (baimė, kad platintojai neatsiskaitę gali išmauti į Angliją!), pereinamosiose stovyklose tikisi surasiąs nuolatinių knygų ir laikraščių platintojus ir puikius informatorius. Kas mėgina nepasiduoti visuotinėms nuotaikoms ir velka su savim kelis lagaminus, kurių nė viename nėra nė kepalelio kukurūzinės, iš to pradžioje mėginama šaipytis: juk juokingi žmonės, kurie prisiriša prie daiktų, nes tiek daug nepraleis!

Tikroji padėtis yra kiek kitokia.

Nebijokit vargo kieto, kurie ryžtatės keliauti į Angliją. Vargo bus kelionėje, reikės pasitampyti su ...mais ir maišais, bet paklausykite tų, kurie Anglijoje jau pragyveno kelis mėnesius. Paprasčiausias skudurėlis ar indas — viską susidėkite išvažiuodami, viskas pravers, bus reikalinga ir naudinga, nes važiuojame ne į vestuves ir ne lordų vaidinti, bet darbo dirbti. Atlyginimai yra labai kuklūs, pragyvenimas nepigus, tad uždirbantieji šilingai greit byrės, jei nuvažiuosime pliki nuogi. O bagažų niekas nesveria, tik reikia pačiam kelionėje truputį patampyti (nedidelis vargas, ypač vyrams!) ir nevežti draudžiamų dalykų.

Pašauktieji informatoriai. Jei pasiekus pereinamąsias stovyklas tikrovė pasirodo kitokia, negu ją vaizdavo informatoriai, tai ką čia gali kaltinti; tiems informatoriams, iš kurių gavai žinias, niekas neišrašinėjo kelionės liudijimų, ir jų žnios, kurio mis gali norėdamas tikėti, o gali ir netikėti. Lengvai sprendžiamų žmonių visada būna. Štai ir mums kelionėje ne kartą teko lagaminus tampyti, kur nereikia, vien tik dėl to, kad nebuvo kas iš anksto kur reikia painformuoja, o tvarkėmės ne kartą savo išmanymu, kuris nebūtinai sutapdavo su bendraisiais pa tvarkymais.

Bet mes klausėmės informatorių, kurie šitam reikalui buvo pašaukti, tik — nieko nežinojo... Seedorfe sėdėdami sulaukėme moterų, kurios kelis mėnesius padirbusios Anglijos ligoninėse, buvo atsiųstos informuoti tų, kur dar abejoja ir svyruoja. Susirinko gausybė žmonių, laukia pusvalandį po nustatyto laiko ir pagaliau sulaukia. Jos papasakosian čios apie viską, kas mums rūpi. Kaip sutalpinti nuvežtieji, ar jie patenkinti, savo gyve namosiomis patalpomis, ar šeimos gyvena ne išskirstytos? — Jos nemačiusios nė vienos stovyklos, nė vienoje nebuvusios, tik kaž ką viena ausimi girdėjusios. — Ar nuvažiavusieji vyrai gauna darbo? — Joms neteko gir dėti. Taigi apie ką dar galima klausti? Na, smulkmenų, sakysim, kaip ligoninėse valomos grindys, kiek kaštuoja tokios geltonos pirštinės, kokias gniaužo rankose viena informatorė, kiek bateliai, kokiais ji apsiavusi. Ji mėgsta vynuoges, tad žino jų kainą. Štai tau ir informatorės, specialiai atvažiavusios apšviesti išvažiuojančiųjų. Su tokiu uždaviniu važiuojant, reikėtų arba pasirinkti daugiau žinių, negu jų gaunama valant ligoninės grindis, arba turėti truputėlį sąžinės ir atsisakyti šitokios misijos. Tokių informatorių, kurie net tyčia buvo nuvažiavę į Angliją ir grįžę neturi ką pasakyti, mes tu rime ir savo tarpe.

Laikraščių — taip, bet knygų nėra. Nemažai nusivils tie, kurie išsiruošę į Angliją tikisi surasti pakeliui pereinamosiose stovyklose lietuviškų informatorių, nusipirkti už paskutinę markę knygą. Man teko būti Wentorfe. Ten yra kantina, kurioje lietuviai tau mielai parduos už 20,— Rm šepetį batams, už 40,— Rm drabužiams, už 10 Rm veidrodėlį, už markę stiklą alaus, o progų dienomis galėsi ir stipresniu gurkšniu pasivaišinti, bet pardavinėti knygas ar laikraščius čia neprak tikuojama. Seedorfe padėtis geresnė. Čia paš te pardavinėjami lietuviški laikraščiai, kai jų gaunama. Gaila, knygų ir čia nėra, tik brošiūra apie Angliją. Nėra Brazdžionio redaguotųjų „Tremties Metų", Nagio eilėraščių, V. Nemunėlio „Tėvų namelių", net Herlito žodyno ir kitų knygų naujienų. O baisiai no rėjau prieš išvažiuojant paskutines markes iš leisti geroms knygoms įsigyti! Iš vaikščiojančio spekulianto už 20,— Rm nusipirkau plonutį (112 psl.) M. P. ir F. J. sudarytąjį lietuviškai angliška žodynėlį (kaip be reikalo buvo kaltintas Herlito žodyno leidėjas, kad brangią kainą lupąs, jei čia už brošiūrėlę tiek pat mokama!).

Kasdieninės duonos mūsų visų dienų... Alkanam visada rūpi duona. Mes užtenkamai alkome, kad nesidomėtume, kaip pakeliui būsime maitinami. Apie tą maitinimą nemaža ir prikalbama, visokių niekų pripais toma, todėl stovyklose prieš išvažiuodami visi labai rūpinasi susirinkti kuo daugiausia žinių ir įsidėti maisto. Važiuojant per pereinamąsias stovyklas, kai tik naujai atvažiavusieji pasirodo, pirmosios kalbos su anksčiau atvykusiais būna dėl duonos, valgio. Iš girsti kalbų, kad jei dar savaitė tektų laukti, tai būsią ir tokių, kurie kojas pakratysią. Wentorfe atsidūrę, mūsiškiai pradėjo tvirtinti, kad maistas čia geresnis, negu mūsų gyventoje stovykloje, sriubos esančios skaniau išverdamos. Iš bėdos maisto galėtų užtekti, ypač tiems, kurie nebuvo įpratę prisidurti iš šalies ar gauti riebesnę normą bet jei kas turės dar savo sutaupytos duonos atsivežęs (ar ir kitokio maisto) tam ji išeis į sveikatą.

Seedorfe, kur ilgiau reikia prabūti, mus sutiko gąsdinimai, bet ir čia nėra tragiška. Tiesa, tie, kurie Wentorfe pasiskubino į blokus ateinantiems vokiečiams išdalyti savo duonos atsargas, dabar gailisi, nes jie patys dar būtų suvalgę. Apetitas geras jau ir todėl, kad nespaudžia jokie labai dideli rūpesčiai, o šiek tiek patampius lagaminus reikia papildyti išeikvotas jėgas.

Apskritai pasakytina, kad niekas nevaikščioja perdaug alkanas, bet jei kas gali atsivežti maisto, tam nebus pro šalį. O rūkantieji neturėtų užmiršti, kad jie kelionėje turės prabūti 3—4 savaites (retesniu atveju 2), ir pasirūpinti nors kamblių.

Palikite viltis patogiai gyventi pereinamosiose stovyklose, kurię palieka te savo stovyklas ir sėdate į traukinį važiuoti Anglijon. Buvote pripratę prie gero čiužinio ar matraco, be stalo nepajėgdavote išsiversti nė vienos dienos. Kiekvienas norėdavo turėti bent po 1 kėdę, pykdavo jei tam tikrą valandą išjungiama šviesa. Wentorfe jūs rasite kambariuose elektrą, žibančią visą naktį, dviaukštes ar vienaukštes lovas, kai kuriame kambaryje stalą, vieną kitą kėdę, kelias spintas (kambaryje gyvena po ke liolika žmonių. Tiesa, lovose čiužiniai — tegu dievai saugo nuo tokių čiužinių: dėl jų malonės rytais atsikeli labiau pavargęs negu vakare guldamas!

Seedorfe vieninteliai kambarių baldai — geležiniai bekojai neštuvai, einantieji lovos pareigas. Patiesi juos pasienyje, vietoje čiužinio gauni amerikonišką karinį apklotą, ir dribsok ištisas dienas, kai niekur nesi šaukiamas, penėk vietines blakutes ir visokias jau kitų praeivių atvežtas vaikšteivas. Čia ne tik nėra šviesos, bet nuimti net visi elektros įrengimai, kad kam nors neateitų į galvą įsisukti savo atsivežtą elektros lemputę ir tuo būdu nusikalsti drausmei ir susilaukti bausmės.

Yra ir kita vaikštelvų rūšis, ne tik blakės ir kitokios daugiakojės, kurios per pereinamąsias stovyklas seka deklaruotąjį tremtinių elementą. Pora vienos tautybės tremtinių buvę grąžinta iš pereinamųjų stovyklų ir pervežta dirbti į vokiečių ūkį už

Nukelta į 4 pusl.

NAUJIEJI FUTBOLO MEISTERIAI

Daug kur Europoje baigtos futbolo pirmenybių rungtynės ir išaiškinti naujieji meisteriai. Bene svarbiausios tokios pirmenybės buvo ir yra Anglijoje. Po atkaklių dvikovių (meisteris buvo išaiškintas tik paskutinėse rungtynėse!) naujuoju Anglijos meiterio vardu pasipuošė Liverpool, iš 42 rungtynių surinkęs 57 tšk. ir įvarčių santykį 84—52. Antroje vietoje liko Manchester United su 56 tšk. Tiek pat taškų surinko ir Wolverhampton Wanderers, tik turi blogesnį įvarčių santykį. Nedaug atsilieka Stoke City (55 tšk.). Garsusis Arsenal pirmenybėse pradėjo nesekmingai ir ilgai stumdėsi lentelės pabaigoje. Vėliau Arsenal atkuto ir iškopė į 13-tą vietą (iš 22 vienuolikių) su 41 tšk. ir įvarčiais 72—70. Iš pirmosios lygos iškrinta Brentford (25 tšk.) ir Leeds United (18 tšk). Jų vietą užima antros lygos meisteris Manchester City ir taurės baigmininkas Burnley (antra vieta II lygoj). Su antrąja lyga atsisveikina Swansea Town ir Newport County. Į jų vietas įkopia Cardifs City ir Boncaster Rovers.

Škotijos meisteriu tapo Glasgovo Rangers. Austrijos meisterystę laimėjo FC Wacker, antroje vietoje palikęs praeitų metų laureatą FC Rapid.

Italijoje nepavijamas FC Torino, o į antrą vietą taiko kitas to paties Torino klubas Juventus ir Modena. Šveicarijoje meisteris aiškus — FC Biel. Prancūzijoje pirmenybės jau anksčiau buvo baigtos. Meisteris FC Roubaix, o antroje lygoje pirmą vietą ir tuo pačiu grįžimą į pirmąją lygą iškovojo FC Sochaux. Pietų Vokietijos pirmenybėse FC Nuernberg yra nepavijamas. Prancūzų zonos meisteris — FC Kaiserslautern, kur puolime žaidžia talentingiausias vokiečių puolikas Fritz Walter.

PRANEŠIMAS VISIEMS SPORTO KLUBAMS!

Numatytos L.T.B. Vokietijoje, Lengvosios Atletikos pirmenybės, įvyks š. m. rugpiūčio mėn. 9—10 d. d. Rosenheime (Obb).

Programoje:

Vyrams — 100 m., 200 m., 400 m., 800 m., 3.000 m., į tolį, į aukštį, su kartimi, trišokis.

Trikovė. 4x100 m., rutulys, ietis, diskas, kūjis.

Jauniams — 100 m., 1000 m., į tolį, į aukštį.

Trikovė. 4x100 m., rutulys, ietis, diskas,

Moterims — 60 m. (tik mergaitėms iki 16 m. imtinai) 100 m., 500 m., į tolį, į aukštį, rutulys, ietis, diskas, Basseball sviedinukas tik mergaitėm iki 16 m. imtinai, 4x100 m., Trikovė.

Trikovėms pasekmės bus imamos iš bendrų varžybų. Dalyviams pageidaujant, programa galės būti papildyta. Todėl, kas turi kokių nors pasiūlymų, prašomi kuo skubiausiai mums pranešti.

Registracijos terminas liepos 25 d.

Visi sporto Klubai yra prašomi kuo skubiausiai registruoti dalyvius, pažymint gimimo datas, kuriose konkurencijose nori startuoti ir kokius rezultatus šiose konkurencijose šiais metais yra pasiekę.

Pakartotinai primename, kad jaunių gimimo datos riba yra 1929.I.1.

Po liepos mėn. 25 d. visiems užsiregistravusiems dalyviams bus išsiuntinėti asmeniški pakvietimai.

Visas registracijas prašome siųsti šiuo adresu:

Alg. Bielskus, Rosenheim
Max Joseph pl. 4, tel. 688.
Muencheno Sporto Apygarda

Mažoji lietuvių „aviacijos“ šventė Memmingene

Lietuviški „paukšteliai" aerodrome. Sumuštas Lietuvos avio—modelistų sklandymo rekordas. Kai mūsų skautų pagaminti modeliai pabėga iš žiūrovų akių...

Birželio 29-oji buvo graži ir net perdaug saulėta diena. Jos išvakarėse suvažiavo iš amerikiečių ir prancūzų zonų apie 30 lietuvių oro skautų, jų tarpe buvo ir 6 latviai. Jų eiles papildė memingeniškiai su savo modeliais.

Lietuvos jaunimas, nors jis ir išvytas iš savo žemės, veržiasi į erdves. Šiandieną, gyvendamas svetur, jis neturi galimybės turėti savo lėktuvus. Vienok ir šis faktas negali jo atbaidyti nuo idėjos susipažinti su priemonėmis atsiplėšti nuo žemės. Daugelis mažųjų ir kiek didesniųjų lietuvių skautų eilėse studijuoja sklandymo būdus ir priemones tiek teoretiškai, tiek praktiškai, kiek tai yra šian dien įmanoma. O kad lietuviai jaunuoliai yra nemažiau gabūs kaip kitų tautų to paties am žiaus jaunimas, įrodė oro skautai minėtame sąskrydyje Memmingene.

Kokio didelio pasišventimo reikėjo pastatyti nepaprastai kruopščiai paruoštus modelius esant didžiausiam medžiagų bei gamybos priemonių trūkumui! Kaip sunku šiuos taip lengvai dūžtamus 2—3 metrų ilgio daiktelius atgabenti iš kokio Hanau keletą šimtų kilometrų, esant taip perpildytiems traukiniams. Dažnai alkani jaunuoliai visa tai entuziastingai nugalėjo ir jų modeliai buvo jų savininkų ir konstruktorių sugabenti į Mem mingeną.

Eiliniam žiūrovui atrodo labai keista, kaip gali toks bedvasis modelis, kurio niekas nevairuoja, pagamintas labai primityviškomis priemonėmis ir sukonstruktuotas pačių 14—18 metų jaunuolių, pakilti šimtą ar daugiau met rų į viršų, apsukti platų ir ilgą aerodromą, dažnai padaryti keletą vikrių „mirties kilpų", paskui pasileisti pavėjui ir pranykti tolumoje visai nežinomoje vietoje, lyg jie būtų radaro ar kito kurio „sudėtingo aparato" varomi. Keista atrodo, kaip gali tokie jaunuoliai taip tiksliai padaryti sudėtingus skaičiavimus, brėžinius ir patys įvykdyt tai praktiko je.

Pirmiausia startavo modeliai, pagamintį pa gal taip vadinamąsias F. A. J. taisykles. Čia rungėsi 3 lietuvių modeliai su tokiu pat skai čiumi latvių iš Hanau stovyklos. Nors latviai mūsų broliška tauta ir visi mes jiems linkime „gero vėjo", vienok lietuvių žiūrovų akys ir simpatijos daugiau krypo į savuosius...

Pirmą vietą čia laimėjo model. instr. Algimantas Augūnas iš Schw. Gmuend stovyklos (buv. Nuertingeno apskr.). Jo puikiai pagamintas modelis (paties konstrukcijos) ilgokai paskraidęs, termikų nešamas dingo iš žiūrovų akių ir nebuvo surastas. Žiūrovai jį matė dar net 12:30 min. Tokiu būdu jo modelis bus sumušęs Lietuvos modelių skraidymo rekordą. Kur ir kada nusileido, taip ir nežinia.

Antrą vietą laimėjo skl. mod. instr. Leonardas Kutkus. Jo taip pat šaunų modelį teisėjai matė 6.20 min. Po to ir jis pranyko tolimame horizonte.

Trečioji vieta atiteko latviui Zagata Valdis iš Hanau stovyklos. Jo modelio skraidymo laikas 3:47 min.

Mišrioje modelių klasėje pirmas vietas laimėjo skautai: I. Plader Valdis (Hanau), latvių tautybės — 7,09 min.; II. Eidukevičius Algis iš Memmigerberg — 1,51 min.; III. Melsbakas Česlovas iš Memmingerberg stovyklos — 1,08 min.

Labai gaila, kad publikai nebuvo parodytos mažųjų oro skautų pagamintų modeliukų varžybos, ko labai laukė jaunieji žiūrovai, kurie šia „aviacija" nemažiau domėjosi už pačius modelių „konstruktorius".

Šiaip ar taip, modelių varžybos paliko žiūrovams gilų įspūdį. Visi stebėjosi jaunuoliais, kurie taip energingai varžėsi ir kovojo dėl savo kūrinių pergalės ore. Publika, nemažiau kaip jų savininkai, gailėjosi dingusių modelių, bet kartu ir nemažiau didžiavosi jų pergalingu skridimu.

Gal 1000 žmonių, drauge su pačiu Unrros direktoriumi, sekė varžybas. Deja, jos eilėse lietuvių buvo aiški mažuma, nors ir mūsų tautos sūnūs čia skynė garbės vietas. Gaila taip pat, kad tiktai kukliais pažymėjimais te buvo įvertinti energingi laimėtojai...

Memmingeniškiams ši šventė priminė avia cijos dienas Kaune, Vilniuje, Klaipėdoje ar Šiauliuose, nors ir miniatiūriniai „oro paukšteliai" čia teskraidė...

Kitas oro skautų varžybas žada suruošti latvių oro skautai prie Hanau apie rugpiūčio 3—4 d. d.

P. Pelėkis

Australija rinks imigrantus is Europos

Londonas, birželio 26 d (UP).

Australija pranešė šiandien, kad Australijos informacijos ir imigracijos ministeris A. Calwell atvyksiąs rytoj į Londoną organizuoti imigraciją iš Europos į Australiją.

Antroje liepos mėn. pusėje Calvell vizituosiąs Prancūziją, Belgiją, Olandiją, Vokietiją, Daniją ir Norvegiją, kad ištirtų imigrantų rekrutavimo galimybes ir įkurtų imigracijos agentūras šiose valstybėse.

Vokietijoje Calvell pirmoje eilėje interesuosiąs 80.000 baltų, esančių DP stovyklose ypatingai britų zonoje. Daugelis iš tų baltų, kurie Australijos preliminariniuose pranešimuose aprašomi kaip „very fine type" (puikūs typai) norį vykti į Australiją.

Tarp Unrra ir IRO

Unrra turėjo 350 „team" ir 4.000 administracinio personalo DP stovyklose. Ji išleisdavo apie 66 amerikietiškus centus kasdien kiekvieno DP išlaikymui. Be to ir iš okupacinių kariuomenių bei privačių organizacijų taip pat ji gaudavo išvietintųjų sąskaiton rūbų ir maisto. Jos įpėdinei IRO iki pereitų metų gruodžio mėn., nebuvo užtenkamai lėšų. Kol IRO pilnai įsikurs, jos paruošiamoji komisija (Preparatory Commission) perima DP globą. Tad vietoj Unrros, DP globai, šiuo tarpu turime PCIRO (Preparatory Commission of International Refugees Organisation) — tarptautinės pabėgėlių organizacijos paruošiamąją komisiją. JT generalinis sekretorius Trygve Lie šiai komisijai garantavo 1.000.000 dolerių paskolą iš JT sąskaitos, iki gaus narių įnašus. Dėl lėšų stokas IRO paruošiamoji komisija imsis darbo daug kuklesniu mastu negu Unrra ir teturės štabą, galimas dalykas, tik iš 700 tarnautojų. Ji tegalės kiekvienam DP skirti tik po 39 centus per dieną. Todėl DP globa nebus užtikrinta kol nuolatinė organizacija nebus įsteigta.

Pagrindinis IRO tikslas — apgyvendinimas DP kituose kraštuose. Šito nebus atsiekta, kol atskiros valstybės nenuims imigracijos varžtų. JAV kongrese laukiama Illinois atstovo W. S. Stratton įstatymo projekto svarstymo kuris numato laike kelerių metų įsileisti po 100.000 DP be kvotos. Šis įstatymas kol kas yra užkliuvęs atstovų rūmų teisinio komiteto imigracijos pakomitete. Jeigu jis bus kongreso priimtas, reikia manyti, ir kiti kraštai imsis akcijos pabėgėlių problemos galutiniam išsprendimui.

Sparčiai ruošiamasi tarptautiniam sąskrydžiui

Vyriausias Skautininkas išsiuntinėjo sąskry džio reikalu visų trijų zonų tuntininkams aplinkraštį. Jame sakoma, kad baigia atsiyerti vartai lietuvių skautams į pasaulinį sąskrydį, kuris įvyks rugpiūčio mėn. 9—21 dienomis Moissono miške prie Paryžiaus. Tuntininkai raginami kuo skubiausiai pranešti telegrafu Vadijon (21a) Augustdorf b. Detmold, DP Camp) pavardes ir vardus tinkamumo eile tų skautų, kurie galėtų dalyvauti Jamboree ir paruošiamosiose stovyklose. Sąlygos: amžius 13—17 metų, skautiškumas — sumanus stovyklavime, miško žaidimuose, bent II patyrimo laipsnio, drausmingas skautas. Kitos ypatybės — galįs aktyviai prisidėti prie įrangų, dainų, pasirodymų, muzikos arba mokąs pran cūzų ar anglų kalbas.

Vykstantiems patartina pasiimti tokių daiktų: pašto ženklų, austų juostelių, medžio dro žinių, odos dirbinių, lietuviškos spaudos ir p.

Prancūzijoj bus apmokėtos išlaidos nuo sie nos iki sienos Tarptautinio Skautų Biuro. Paruošiamosios stovyklos ir kelionės nuo surinkimo punkto ligi Prancūzijos sienos išlaidoms padengti įmoka kiekvienas dalyvis reprezentacinio vieneto po 175 Rm.

Ekspress laišku pranešti kandidatų sąrašą (vardas, pavardė, patyrimo ir vyresniškumo laipsnis, gimimo data, adresas, stovyklos Unros ar kitos įstaigos Team ir Mil. Gov. Det. numeris, kalbų mokėjimas, ar turės muzikos instrumentą, tautinį rūbą, parodai liaudies eksponatų, juostelių, lėlių ir tt. (vieną nuorašą Vyriausiam Skautininkui) Buxtehude, 24, Harburgerstr. 15, (antrąjį nuorašą — iš Britų zonos — v. s. Antanui Krausui, 21a Augustdorf b. Detmold, DP Camp, Bl. 34; iš Amerikonų zonos — v. s. Stasiui Jakštui 16, Kassel-Mattenberg, Schulstr. 5, Lith. DP Camp.; iš Wuertembergo — ps. Kaziui Tirvai 14b Reutlingen-Pfullingen, Scholsstr. 22; iš Badeno — ps. Vytautui Mikalavičiui, 17 a, Freiburg Br., Johannisbergstr. 14. Laiko ne daug. Bet skautas visados budi! Todėl raginama greit siųsti žinias, rinkti mokesčius, ruošti aprangą, telkti aukas ir tt.

Gražiai praėjo akademinė stovykla.

Pr. m. 25 d. baigėsi 10 dienų trukusi akademinė skautų stovykla Neukloster prie Hamburgo. Buvo suskridę 50 skautiško jaunimo iš įvairių Vokietijos universitetų. Tai pirmoji lietuvių skautų akademikų stovykla tremtyj, kuri sujungė visus vienon šeimon. Šiuo tarpu ruošiami steigiamai stud. skautų korporacijai „Vytis" įstatai. Jie bus Sąjungos suvažiavime priimti. Stovyklai vadovavo tinkamai sktn. Kairys, kuris ir harmonizavo ps. V. Bražėno stovykloj su dideliu pasisekimu dainuojamą dainą. Mes linkime sekmės skautiškajam samburiui „Vytis".

Liepos menuo-stovyklavimo laikas

Anglės skautininkės organizuoja pabaltietėms skautėms Hamelne ištisą liepos mėnesį stovyklą. Schleswigo-Holsteino srities skautės stovyklaus pirmąją liepos savaitę, Reino Westfalijos-antrąją, Hanoverio-trečiąją ir ketvirtąją savaitę. Toje stovykloje galės pastovyklauti 120 eilinių lietuvaičių skaučių. Maistas, sprendžiant, iš dabar vykstančios skaučių vadovėms stovyklos, bus geras. Laikas labai patogus, nes moksleiviai liepos mėnesį turės atostogas. Kandidačių sąrašai tuoj siųstini: 24 (Buxtehude, v. s. L. Čepienė, 24) Buxtehude, Harburger Str. 15.

A. Kr.

Paminėjo Maironio 15 metų mirties sukaktį

Memmingenas. Birželio 29 dieną Memmingeno lietuvių gimnazija, baigdama mokslo me tų pirmąjį ketvirtį, iškilmingai paminėjo 15 m. Maironio mirties sukaktį.

— Liepos 1 dieną nuo buv. Unrros įstaigos nuimta UNRRA iškaba.

— Buv. Unrros vadovybės parėdymu, iš 4 Memmingene esančių DP tautybių sudaryta 8 asmenų tarybą, į kurią iš lietuvių, latvių, estų ir rusų tautybių įėjo po 2 atstovu. Tarybos pirmininku išrinktas liet. komiteto pir mininkas p. Kondrotas. Tarybos funkcijos tuo tarpu dar nėra aiškios ir pačiai tarybai.

— Keliasdešimt lietuvių vaikų jau išvyko į YMCA organizuojamą vasaros stovyklą prie Murnau. Kartu su jais išvyko vienas kitas mokytojas ir kapelionas.

— Rugpiūčio mėn. netoli Paryžiaus įvyksta tarptautinis skautų sąskrydis (jamboree). Į ją ruošiasi vykti ir lietuvių skautų atstovai iš Memmingeno.

— Birželio 30 d. iš Memmingeno išvyko latvių, estų ir lietuvių darbininkai į Belgiją.

— Lietuvių stovykloje p. K. Radzevičiaus iniciatyva atidaryta batų dirbtuvė. Ten pat veikia batsiuvių kursai. Priimami užsakymai ir darbas atliekamas greitai ir sąžiningai.

Sekančiuose numeriuose pradėsime spausdinti JAV karo departamento generalinio štabo karinės žvalgybos divizijos pulk. leit. Richardo Hirscho atsiminimus apie garsią atomo paslapties išvogimo aferą Kanadoje.

PAKELIUI Į ANGLIJA

(Atkelta iš 3 pusl.)

didelę giminystę su vokietaitėmis, kurios nuo jų laukia maišytos tautybės įpėdinių ir apie tai painformavusios atitinkamus pareigūnus. Pradinėje pereinamojoje stovykloje ir mums teko sutikti kelias tokias vaikštelėvas vokietaites, atsivijusias savo numylėtinius (reikia pasidžiaugti, kad tie vyrukai buvo ne lietuviai). Centrinėje Seedorfo stovykloje kartas nuo karto suruošiamos šitokių paukštyčių medžioklės, ir vienos pastarųjų medžioklių rezultatai buvę labai nesimpatiški, nes net keliolika sumedžiotojų vaikštelėvų vokietaičių turėjo sifilį ir platinusios jį stovykloje.

Už prieglaudos teikimą šitokioms ligų pla tintojoms baudžiami ir tvarkai nusikaltę vyrai.

Drausmė ir bausmės gal nesimetė taip į akis Wentorfe, bet Seedorfe tai visa ko pagrindas. Tūkstančiai žmonių nelengva geruoju suvaldyti, todėl gal kartais tarp kaltų nukenčia ir nekaltas, bet skųstis čia neverta. O baudžiama čia ir švelniai ir kartu gana žiauriai. Sakysim, grupė (25 žmonės) turi eiti patikrinti sveikatos. Susirenka visi pas gydytoją, patikrinami pagal sąrašą, ir paaiškėja, kad vienas vyrukas išlydėjo savo numylėtinę ar nuėjo į kiną, jo šiuo metu nėra. Tokiu atveju pradedama tikrinti kita grupė, o šitoji laukia, kol patikrinamos visos kitos šito transporto grupės, ir dėl vieno neklaužados visa grupė turi prasėdėti sto vykloje kokią savaitę ilgiau. Nieko nepaprasta, jei kuris neklaužada grąžinamas atgal savo stovyklon susitupėti ar jei jam neleidžiama su savo grupe išvažiuoti.

Be reikalo niekas nevežioja iš stovyklos į stovyklą. Pirmoje pereinamoje stovykloje kuo skubiausiai visi nufotografuojami su dideliais tapatybę įrodančių unrrinių melsvųjų kortelių numeriais ant krūtinės. Toliau gali per tas trejetą dienų daryti ką tik nori, o tuo metu raštinė tvarko dokumentus, kurių per porą metų nebe vienas susirinko mūsų globėjų stalčiuose, pradedant pirmąją registracine anketa, kai mus perėmė globoti Unrra, ir baigiant skryningų lapais ir emigracijos reikalams skirtomis anketomis.

Prieš išvažiuojant iš čia visi susikrstomi grupėmis po 25, grupė gauna savo numerį, kiekvienas žmogus grupėje eilės numerį. Išduodamas kartono gabalėlis, kuriame sužymėti šie abu numeriai ir šioje stovykloje žymimieji inicialai, o kartone įvertas gabalas virvelės, skirtos kelionėje tam numeriui prisi rišti matomoje vietoje — atlape. Grąžinamieji melsvi unrriniai paseliai, ant kurių kampo jau prilipyta fotografija. Duodamos dar dvi fotografijos, kurios bus reikalingos vėliau, grąžinama pirmoji Unrroje užpildyta anketa, išduodami du blankai daiktų apmuitinimo reikalams (užpildyti reikės vėliau, nors ir neturėtum apmuitinamų dalykų), paima čia naudotąją maisto kortelę, pasirašai pareiškimą, kad neturi draudžiamos valiutos ir važiuok sveikas tolyn.

Grupės numeris ir eilės numeris grupėje reikia žymėti ir savo bagaže šalia pavardės (pagaliau čia tie numeriai svarbiau už pavardę).

Seedorfo karalystėje taip pat yra visa eilė reikalų. Pirmiausia patikrinama svei kata ir išduodamas dokumentas teisei į vietą laive. Kas sako, kad sveikatos tikrinimas labai paviršutiniškas, tas klysta. Džiovos nelabai įveši iš savo nuolatinės stovyklos, o su lytinėmis ligomis ir iš čia kiekvienas vejamas atgal. Nepraeina nė su trachoma, nei su niežais. Galima užkliūti ir su kitomis ligomis.

Pakeliui mes buvome sutikę būrelį grįžtančių vyrukų. Vienas jų buvo šlubas ir tylėjo, o kiti tiesaus ir pagal jų piktus žodžius juos tikrinusių gydytojų adresu atrodytų, kad jie be reikalo grąžinami. Jautresnė ir įžvalgesnė akis vis dėl to sugauna jų kalboje ir judėsiuose netikrą gaidą. Taip tie vyrukai negalėjo praeiti: dalis jų spėjo susigriebti dovanų iš naktinių vokiškų vaikštelėvų, o dalis su niežais. Kai išsigydys, tai ir jiems atviras kelias į Angliją, kur visiem užteks darbo.

Nusikaltėliams kelias uždarytas į Angliją. Kas nusikalto ne tik čia, bet ir prieš atvažiuodamas, tas toliau nebeis, jam Seedorfe jau kelio galas. Visi išvykstantieji, praėję pro gydytojus, turi praeiti ir pro įstatymų saugotojus, kurie sau reikalingus asmenis atsirenka iš visų dokumentų ir pamatę patį žmogų. Kas yra labai nusikaltęs, su tuo nebedaroma didelių ceremonijų, toks tuojau pat išjungiamas iš grupės. Čia policija akis į akį susitinka su vienu kitu paieškomuoju.

Baigus reikalus su policija ir gavus paskutinius reikalingus kelionei dokumentus, ga lima ramiai miegoti arba net vienai kitai dienai išvažiuoti.

Laisvo laiko apsčiai tarp visų tikrinimų, ir žmonės neranda kur jo dėti. Kai kas snaudžia ar miega, kai kas ištisomis die nomis pasakoja senus anekdotus, už kuriuos Kainas užmušė Abelį, o kai kas senu papratimu dėlioja kortų paveikslėlius, kaip ir visus praėjusius dvejis metus.

Kas turi pinigų ir noro, gali nueiti pažiūrėti filmos, varietės, pasiklausyti koncerto ar pasišokti iki vidurnakčio. Jei dar atlieka laisvo laiko, patys suruošia savo pramogų (sporto rungtynių ir kitokių greitomis suruoštų pasirodymų). Tikintieji dažnai turi progos išklausyti pamaldų ir pasimelsti.

O vieną dieną iš tų garsiakalbių, kuriais skelbiami visokie pranešimai, pasigirdo — rusiška sovietinė radijo muzika, lyg ir priminimas, kas ypač pradėjo domėtis mūsų reikalais ir pasiėmė neprašyto globėjo vaidmenį.

K. Barėnas

MINTIS

„The Thought" Lithuanian Newspaper * Licensed by Military Government * Editor — in — Chief and licensee: J. Vasaitis *Printed by Druckerei- u. Verlagsgenossenschaft e.G.m.b.H., Memmingen.

Vyr. Redaktorius — leidėjas J. Vasaitis. Redaktoriai Henr. Žemelis ir Vl. Balsys. Karo valdžios leista * Laikraštis išeina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais * Prenumerata mėn. RM. 10.— atskiras Nr. 0,80 Rm * Ein. sąskaita: Volksbank Memmingen e.G.m.b.H. Nr. 9140 ir Postscheckkonto München 14 210.

Adresas: „Mintis", (13b) Memmingen. Schrannenplatz 6, Laiškams: Memmingen, Postfach 110

Redakcija nesunaudotų rankraščių nesaugo. * Honoraras mokamas tik nuolatiniams bendradarbiams iš anksto susitarus * Priimami skelbimai, tik iš anksto už juos apmokėjus. * Skelbimai iki 10 petito eilučių Rm. 20.—, toliau už kiekvieną eilutę po RM. 1,50. * Redakcijos ir administracijos kalbamos valandos kasdien, išskyrus šventadienius, 9—12 val. ir 14—17 val. * Red. ir administracijos telef. Nr. 2677.